

UDK: 811.512.133`42

O'ZBEK-TURK PARALLEL KORPUSI UCHUN MATNLARNI TANLASH MEZONLARI

Xolmonova Iqbola Alisher qizi
tayanch doktoranti
iqbolabintualisher@gmail.com
ToshDO`TAU

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbek-turk parallel korpusini yaratishda matn tanlashning lingvistik, tarjima sifati, texnik va huquqiy mezonlari tahlil qilinadi. Lingvistik va uslubiy mezonlar grammatik va semantik moslikni ta'minlasa, tarjima sifati va ekvivalentlik matn mazmunining aniq yetkazilishiga xizmat qiladi. Shuningdek, texnik va huquqiy jihatlar raqamli formatlarga moslik, mualliflik huquqlari va qonuniylik talablarini qamrab oladi. Ushbu mezonlarga asoslangan yondashuv parallel korpus sifatini oshirish va avtomatik tarjima tizimlarini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: O'zbek-turk parallel korpusi, matn tanlash mezonlari, lingvistik moslik, tarjima sifati, ekvivalentlik, texnik talablar, huquqiy normalar, avtomatik tarjima, neyron mashina tarjimasi (NMT), korpus lingvistikasi.

Til korpuslari zamonaviy lingvistika, kompyuter lingvistikasi va sun'iy intellekt sohalarida muhim tadqiqot obyekti bo'lib, tabiiy tilni chuqur o'rganish va avtomatlashtirilgan til tizimlarini yaratishda asosiy manba sifatida xizmat qiladi. Korpuslar yordamida turli tillarning grammatik va leksik xususiyatlarini o'rganish, tarjima tizimlarini shakllantirish, matnlarni lingvistik jihatdan tahlil qilish imkoniyati yuzaga keladi. Ayniqsa, parallel korpuslar neyron mashina tarjima, avtomatik tarjima va ko'p tilli ma'lumotlarni qayta ishlash jarayonlarida muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbek-turk parallel korpusini shakllantirish, o'zbek va turk tillari o'rtasidagi lingvistik o'xshashliklar va tafovutlarni o'rganish, hamda ikki tilli tarjima tizimlarini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan muhim vositalardan biridir. Ushbu korpusning samaradorligi va ilmiy-texnikaviy qiymati ko'p jihatdan unda foydalaniladigan matnlarning sifatiga bog'liqdir. Shu sababli, korpus tarkibiga kiritiladigan matnlarni tanlashda aniq ilmiy mezonlarga asoslangan yondashuv talab etiladi. Matnlarni tanlash mezonlari uch asosiy tamoyilga asoslanadi. Birinchidan, lingvistik va tarjima sifati mezonlari matnlarning grammatik, leksik va sintaktik jihatdan to'g'ri bo'lishini, tarjima sifatining yuqori darajada saqlanganligini ta'minlaydi. Ikkinchidan, janr va uslubiy muvozanat mezonlari turli janrlardagi matnlarning korpusda teng taqsimlanishini hamda real til materiallarini to'liq qamrab olishni ta'minlaydi. Uchinchidan, texnik va huquqiy talablar mezonlari

matnlarning raqamli formatga mosligi, qayta ishlashga qulayligi hamda huquqiy jihatdan ruxsat etilgan materiallardan foydalanilishini kafolatlaydi[1].

Lingvistik va uslubiy mezonlar. Parallel korpuslar tabiiy tilni qayta ishlash, mashina tarjimasini va lingvistik tadqiqotlar uchun muhim ahamiyatga ega. O'zbek-turk parallel korpusi uchun matnlarni tanlashda lingvistik va uslubiy mezonlarni hisobga olish korpus sifati va funktsionalligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu mezonlar matnlarning grammatik, leksik va sintaktik to'g'riligini ta'minlash bilan birga, ularning uslubiy xususiyatlarini ham inobatga oladi. O'zbek va turk tillari agglutinativ tuzilishga ega bo'lib, so'z yasash va grammatik kategoriyalarni ifodalashda qo'shimchalardan keng foydalaniladi. Shu sababli, korpus tarkibiga kiritiladigan matnlar grammatik jihatdan to'g'ri bo'lishi talab qilinadi. Masalan: “*Men kitob o'qiyapman*” gapi “*Ben kitap okuyorum*” tarzida bo'lsa demak bu gap grammatik jihatdan to'g'ri gap hisoblanadi. Yoki aksincha “*Men kitob o'qiydi*” va yoki “*Ben kitap okur*” kabi gaplar grammatik jihatdan noto'g'ri hisoblanadi. Ushbu grammatik jihatdan noto'g'ri gaplar yoki tarjimalar grammatik moslikni buzadi, chunki o'zbek tilidagi *o'qiydi* shakli umumiy hozirgi zamonni bildirsa, turk tilidagi *okur* odatiy harakatni ifodalaydi. Shuning uchun matnlarni tanlashda grammatik tuzilmalarning mos kelishiga e'tibor qaratish kerak.

So'z va iboralarning aniq ekvivalentga ega bo'lishi parallel korpus sifatini oshirishda muhim omildir. O'zbek va turk tillari turkiy tillar oilasiga mansub bo'lsa ham, ularda arabcha, forsa va yevropa tillaridan olingan so'zlar mavjud. Shu sababli, korpus uchun tanlanadigan matnlar leksik jihatdan bir-biriga mos kelishi lozim. Maslan, “*Talaba ilm izlaydi*” gapi turkchaga “*Öğrenci ilim arar*” deb tarjima qilingan bo'lsa, demak bu tog'ri tanlangan ekvivalent hisoblanadi. Agar mazkur gap

“*Öğrenci bilim arıyor*” deb Tarjima qilingan bo'lsa, demak bu ekvivalent noto'g'ri tanlangan bo'ladi. Chunki, bu holatda *bilim* so'zi turk tilida *science* (ilm-fan) ma'nosida keladi, holbuki o'zbek tilidagi *ilm* so'zi turk tilida *ilim* shaklida qo'llaniladi.

O'zbek va turk tillari so'z tartibi jihatidan o'xshash bo'lsa ham, ayrim hollarda sintaktik strukturalar farq qiladi. Masalan, o'zbek tilida fe'l har doim gapning oxirida keladi, turk tilida esa ba'zan oldinga surilishi mumkin. Maslan, “*U kitob o'qiyapti*” gapi “*O kitap okuyor*” deb qilingan bo'lsa, demak mazkur parallel gaplar so'z tartibi jihatidan to'g'ri tanlangan hisoblanadi. Agar “*U kitob o'qiyapti*” gapi “*Okuyor o kitap*” deb tarjima qilingan bo'lsa, korpus uchun bunday matnlarni tanlamagan ma'qul, chunki noto'g'ri sintaktik moslik tarjima sifatiga ham, parallel korpus sifatiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi[2].

O'zbek-turk parallel korpusi uchun turli janrdagi matnlar tanlanishi lozim. Har bir janr o'ziga xos lingvistik va stilistik xususiyatlarga ega bo'lib, bu tarjima modelining har xil kontekstlarga moslashishiga yordam beradi.

*1-jadval. Parallel korpus uchun tanlanadigan turli til uslublaridagi
matnlarga misollar*

Janr	O'zbek tilidagi matn	Turk tilidagi matn
Ilmiy matn	“Bu hodisa fizika qonunlariga asoslangan.”	“Bu olay fizik kanunlarına dayanmaktadır.”
Badiiy matn	“Quyosh ufq ortiga yashiringan edi.”	“Güneş ufkun ardına saklanmıştı.”
Rasmiy matn	“Mazkur qaror qabul qilindi.”	“Bu karar kabul edilmiştir.”
So‘zlashuv uslubidagi matn	“Nima gap?”	“Ne haber?”
Publitsistik matn	“Hozirgi zamonning eng katta muammosi – ekologiya.”	“Günümüzün en büyük sorunu - ekoloji.”

Matnlarni tanlashda janrlarning bir xil muvozanatda taqsimlanishiga e'tibor berish kerak, aks holda korpus faqat bitta uslubga xos xususiyatlarni o'rganish imkonini beradi.

O'zbek-turk parallel korpusi uchun matnlarni tanlashda lingvistik va uslubiy mezonlarni hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Grammatik to'g'rilik, leksik-semantik moslik va sintaktik strukturalarning mos kelishi tarjima sifatini oshirishga xizmat qiladi. Janr va uslubiy tafovutlarni e'tiborga olish esa korpusdan olingan ma'lumotlarning turli kontekstlarda qo'llanilish imkoniyatini kengaytiradi. Shunday qilib, lingvistik va uslubiy jihatlariga asoslangan matn tanlash metodologiyasi O'zbek-turk parallel korpusining sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Tarjima sifati va ekvivalentlik mezonlari. Parallel korpuslar neyron mashina tarjima, qoida asosidagi tarjima va statistik mashina tarjimasi kabi texnologiyalarni rivojlantirishda asosiy manba hisoblanadi. Korpus tarkibidagi matnlarning sifati tarjima tizimlarining samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, parallel korpus yaratishda matnlarni tanlashda tarjima sifati va ekvivalentlik mezonlarini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Ushbu mezonlar tarjimalarning aniq va tabiiy bo'lishini, tarjima birliklarining semantik va pragmatik jihatdan to'g'ri kelishini hamda tarjima jarayonida ma'lumot yo'qolishining oldini olishni ta'minlaydi. O'zbek-turk parallel korpusidagi matnlar har xil tarjima usullaridan foydalangan holda yaratilgan bo'lishi mumkin:

- To'g'ridan-to'g'ri tarjima – Matn bevosita tarjima qilingan bo'lib, tabiiy va aniq ekvivalentlarni o'z ichiga oladi.
- Oraliq til orqali tarjima – Matn dastlab boshqa tilga tarjima qilingan va keyin turk tiliga yoki o'zbek tiliga o'girilgan (masalan, ingliz tilidan tarjima). Bunday tarjimalar ko'pincha aniq bo'lmaydi.

- Mashina tarjimasida yordamida yaratilgan matnlar – Sun'iy intellekt yordamida tarjima qilingan, biroq inson tomonidan tahrir qilinmagan matnlar bo'lishi mumkin.

Korpusga kiritiladigan matnlar asosan to'g'ridan-to'g'ri tarjima qilingan yoki inson tomonidan tekshirilgan bo'lishi lozim[3].

Yuqori sifatli tarjima matnning ma'no jihatidan to'g'ri kelishidan tashqari, uning tabiiy va ravon bo'lishini ham talab qiladi. O'zbek va turk tillari struktura jihatidan o'xshash bo'lsa-da, ba'zan sintaktik farqlar yuzaga keladi. Maslan, o'zbek tilidagi “*U juda aqlli inson*” gapi turk tiliga “*O çok zeki bir insan*” deb Tarjima qilingan bo'lsa, demak bu gap parallel korpus uchun to'g'ri tanlagan moslik hisoblanadi. “*O çok akıllı bir insan*” deb tarjima qilingan bo'lsa, bu ekvivalentni korpus uchun tanlamagan ma'qul, chunki bu holatda *aqlli* so'zi turk tilida *akıllı* sifatida tarjima qilinsa ham, “*zeki*” shakli aniqroq va tabiiyroq hisoblanadi.

Fan, texnika va huquq sohalarida ishlatiladigan matnlarda terminologiyaning bir xilligi muhim hisoblanadi[4]. Masalan, o'zbek tilidagi “*Elektr toki qarshilik orqali o'tganda energiya ajralib chiqadi.*” gapi turk tiliga “*Elektrik akımı dirençten geçtiğinde enerji açığa çıkar.*” deb tarjima qilingan bo'lsa, terminlar to'g'ri tanlangan gap hisoblanadi. Agar “*Elektrik akışı mukavemetten geçtiğinde güç ayrılır.*” deb tarjima qilingan bo'lsa, *mukavemet* so'zi texnik termin sifatida “*direnç*” so'zi o'rnida noto'g'ri qo'llanilgan gap hisoblanadi. Shu sababli, texnik terminlar uchun maxsus lug'atlardan foydalanish kerak.

O'zbek-turk parallel korpusida tarjima sifatining yuqori bo'lishi uchun matnlarni tanlashda ekvivalentlik va tarjima sifati mezonlariga rioya qilish muhim ahamiyatga ega. Grammatik, leksik va sintaktik jihatdan to'g'ri tarjimalar neyron mashina tarjimasida va boshqa tarjima tizimlarining samaradorligini oshiradi. Formal va dinamik ekvivalentlikni ta'minlash esa tarjimalarning tabiiy va tushunarli bo'lishiga yordam beradi. Shu sababli, parallel korpus yaratishda lingvistik tahlil va tarjima sifatini baholash mexanizmlaridan foydalanish zarur[5].

Huquqiy mezonlar. Parallel korpuslar, ayniqsa mashina tarjimasida tizimlarini yaratishda muhim resurslar hisoblanadi. Korpusda ishlatiladigan matnlar aniq, to'g'ri va huquqiy jihatdan ishonchli bo'lishi kerak. O'zbek-turk parallel korpusini yaratishda, faqat huquqiy matnlar emas, balki umumiy matnlarni tanlashda ham huquqiy va normativ mezonlarga rioya qilish zarur. Bu talablar nafaqat tarjima sifatini oshiradi, balki matnning mazmunini ham aniq va to'g'ri ifodalashni ta'minlaydi. Korpusda ishlatiladigan har bir matn, ikki til o'rtasida tushunmovchiliklarni kamaytirish va huquqiy tizimlarning farqlarini hisobga olishga xizmat qilishi lozim[6].

Matnlarni tanlashda eng birinchi mezon, tanlangan matnning qonuniy jihatdan yasalganligi va amaldagi qonunlar bilan mos kelishidir. Har bir mamlakatning qonunlar, normativ hujjatlar va yuridik tizimiga mos matnlarni

tanlash, tarjima jarayonining ishonchliligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Bu, ayniqsa, milliy qonunlarni ifodalovchi, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy matnlar uchun dolzarbdir. Shu bilan birga, masalan, xalqaro huquq, iqtisodiy bitimlar yoki boshqa xalqaro kelishuvlar haqida gapirganda, har bir davlatning o'ziga xos qonunlariga amal qilish zarur. Misol uchun o'zbek tilida: *“Shartnoma tomonlar o'rtasidagi kelishuv asosida tuziladi.”* gapi turk tiliga *“Sözleşme taraflar arasındaki anlaşma temelinde yapılır.”* tarzida tarjima qilingan bo'lishi lozim. Mazkur gapda ikki tilda ham shartnoma va kelishuv tushunchalari aniq va to'g'ri ifodalangan. Bu o'zgarishlarni amalga oshirishda, har bir davlatning qonuniy talablari, masalan, kelishuv yoki shartnoma qonuniyligi to'g'risidagi normativ hujjatlar hisobga olinadi.

O'zbek-turk parallel korpusini tuzishda, matnlardagi huquqiy atamalar o'rtasidagi moslikka alohida e'tibor berish zarur. Huquqiy atamalar (masalan, *“shartnoma”, “tartib”, “qonun”, “haq”, “javobgarlik”*) o'ziga xos aniq va qat'iy ma'noga ega bo'lishi kerak. Agar tarjimadagi atamalar yuridik jihatdan noaniq bo'lsa, bu tushunmovchilikka olib kelishi va natijada noto'g'ri yuridik qarorlarga sabab bo'lishi mumkin. Matnni tanlashda, har bir huquqiy atamaning o'z tilidagi to'g'ri ekvivalentini tanlash va ular o'rtasidagi tafovutlarni hisobga olish muhimdir. Misol uchun, o'zbek tilida: *“Fuqarolik javobgarligi shartnomada belgilangan asosda amalga oshiriladi.”* gapi turk tiliga: *“Medeni sorumluluk sözleşmede belirlenen esaslar doğrultusunda yerine getirilir.”* deb tarjima qilingan bo'lishi lozim. Shunda *fuqarolik javobgarligi* va *medeni sorumluluk* atamalari ikki til o'rtasida aniq va to'g'ri tarjima qilingan deb hisoblaniladi. Har bir atamaning yuridik mohiyati, mamlakatlarning huquqiy tizimlaridagi ekvivalentlarga mos ravishda ko'rsatilgan deb izohlash mumkin[7].

Korpusni tuzishda matnlarning qonuniy va normativ jihatdan muvofiqligi alohida ahamiyatga ega. Masalan, ijtimoiy muhim matnlar, iqtisodiy hujjatlar, siyosiy qarorlar yoki davlatning qonuniy me'yorlariga tegishli bo'lgan matnlar tanlanishi kerak. Bu matnlar, har ikki til o'rtasida muvofiqlikni ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi. O'zbek-turk parallel korpusi uchun matnni tanlashda, davlat qonunlariga mos keladigan rasmiy, normativ yoki huquqiy hujjatlar asosiy mezon bo'lishi kerak. Masalan, o'zbek tilidagi: *“Davlat tomonidan tasdiqlangan dastur asosida moliyaviy yordam ko'rsatiladi.”* turk tiliga: *“Devlet tarafından onaylanan program doğrultusunda mali yardım sağlanacaktır.”* Holatida bo'lsa, har ikki tilda ham moliyaviy yordamning tasdiqlangan dastur asosida ko'rsatilishi to'g'ri ifodalangan bo'ladi. Qonuniy normativ hujjatlar va davlatning amaldagi dasturlari hisobga olinib, tarjima aniq va tushunarli bo'lgan deb qarash mumkin.

Agar parallel korpusda xalqaro huquqiy matnlar mavjud bo'lsa, bu matnlarning xalqaro konvensiyalar, bitimlar yoki shartnomalar bilan mos bo'lishi kerak. O'zbek va turk tillaridagi matnlar xalqaro huquq va kelishuvlarga muvofiq

tarjima qilinishi lozim. Bunday matnlar, yuridik noaniqliklarni bartaraf etish va har ikki mamlakatning xalqaro shartnomalari bilan mos kelishini ta'minlash uchun ehtiyotkorlik bilan tanlanadi. Masalan, o'zbek tilida: *“Xalqaro huquq me'yorlariga asosan, davlatlar o'zaro bitimlar tuzishda mustaqildir.”* gapi turk tilida: *“Uluslararası hukuk kurallarına göre, devletler birbirleriyle anlaşmalar yapma konusunda bağımsızdır.”* holatida bo'lsa, demak bu misolda, *xalqaro huquq me'yorlariga asosan* va *uluslararası hukuk kurallarına göre* atamalari ikki til o'rtasida to'g'ri ekvivalentlarda ifodalangan. Bunday matnlarni tanlash, xalqaro huquqning talablari va konvensiyalariga rioya qilishda muhimdir.

Matnlarni tanlashda, ularning huquqiy vaziyatga qanday ta'sir qilishi, yuridik jihatdan to'g'ri va tushunarli bo'lishi ham muhimdir. Har bir matnni tarjima qilishda, uning maqsadi va kontekstiga e'tibor qaratish kerak[8]. Masalan, biror iqtisodiy bitim yoki huquqiy kelishuvni tarjima qilishda, uning tuzilishi va maqsadi aniq bo'lishi kerak, bu esa har ikki til o'rtasida muvofiqlikni ta'minlaydi. Misol uchun, o'zbek tilida: *“Tashkilot tomonidan taqdim etilgan grantlar xalqaro talablar asosida ajratiladi.”* gapi turk tilida: *“Kuruluş tarafından sağlanan hibeler uluslararası standartlar doğrultusunda verilecektir.”* deyilgan bo'lsa, bu misolda, matnning konteksti va yuridik vaziyati, xalqaro talablar va shartlarga mos bo'lishi kerakligi ifodalangan. Bu holatda, matnning mazmuni har ikki til o'rtasida to'g'ri va aniq tarzda aks ettirilgan.

O'zbek-turk parallel korpusida matnlarni tanlashda huquqiy mezonlarga rioya qilish tarjima sifatining yuqori bo'lishini ta'minlash uchun zarur. Matnlarning qonuniy jihatdan yasalganligi, atamalarning to'g'ri ekvivalentliklari, huquqiy tizimlar o'rtasidagi farqlarni hisobga olish, xalqaro huquq va normativ talablarning inobatga olinishi bu jarayonning asosi hisoblanadi. Korpusda ishlatiladigan har bir matn, nafaqat tarjimadagi aniqlikni oshirish, balki huquqiy tizimlar o'rtasida o'zaro tushunishni mustahkamlashga yordam beradi.

O'zbek-turk parallel korpusi, tilshunoslik va mashina tarjimasi sohalarida ilmiy tadqiqotlar va amaliyotda keng qo'llaniladigan asar hisoblanadi. Korpusda ishlatiladigan matnlar tanlashda bir qancha muhim mezonlarga rioya qilish, uning sifatini oshirish va tarjima tizimlarining samaradorligini ta'minlash uchun zarurdir. Bu mezonlar lingvistik, uslubiy, texnik va huquqiy jihatlardan iborat bo'lib, matnlarning tarjima jarayonida aniq, to'g'ri va tabiiy bo'lishini ta'minlashga qaratilgan. Matnlarni tanlashda lingvistik mezonlar asosiy o'rin tutadi. Bu mezonlar matnlarning grammatik va leksik to'g'riligini ta'minlashga yordam beradi. Tarjima qilinadigan matnlar o'zbek va turk tillarining semantik va sintaktik xususiyatlariga mos kelishi kerak. Matnlarning uslubiy jihatlari ham katta ahamiyatga ega. Matnlar turli xil uslublarda yozilgan bo'lishi mumkin: rasmiy, ilmiy, texnik, huquqiy, kundalik va boshqalar. Uslubiy mezonlar matnning to'g'ri tarjima qilinishini, ya'ni har bir turdagi matnning o'ziga xos ifodalanishini ta'minlaydi. Misol uchun, ilmiy

va texnik matnlar aniq va qat'iy tilni talab qiladi, shu bilan birga, huquqiy matnlar qat'iy yuridik terminologiyani talab etadi. Matnlar tarjimasini sifatining yuqori bo'lishi, ayniqsa, mashina tarjimasini tizimlarining muvaffaqiyatli ishlashini ta'minlashda muhimdir. Tarjima sifatini baholashda ekvivalentlik – ya'ni, asl matnning to'liq va aniq tarjimasini – asosiy mezonlardan biridir[9]. Texnik va huquqiy matnlar parallel korpusda maxsus e'tiborga loyiqdir. Texnik matnlar ko'pincha aniq terminologiyani va formatlarga mos kelishni talab qiladi, huquqiy matnlar esa qat'iy yuridik tilni va terminologiyani talab qiladi. Shuning uchun, bu turdagi matnlarni tanlashda ularning texnik va qonuniy jihatlariga e'tibor qaratish zarur[10].

O'zbek-turk parallel korpusining muvaffaqiyatli ishlashi uchun matnlarni tanlashda yuqoridagi mezonlar qat'iy rioya qilinishi kerak. Har bir mezonning o'ziga xos ahamiyati bor va ularning birgalikda qo'llanishi tarjima tizimining samaradorligini oshiradi. Matnlarning lingvistik va uslubiy mosligi, tarjima sifati va ekvivalentligi, shuningdek, texnik va huquqiy jihatlarining hisobga olinishi parallel korpus yaratishda sifatli va ishonchli resurslarni ta'minlaydi. Bu esa, o'z navbatida, mashina tarjimasini va boshqa til texnologiyalarining yanada yaxshilanishiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. A. N. Jucker, H. Z. S. Translation and Interpretation: A Comparative Linguistic Approach. Oxford University Press. 2020
2. Aydin, E. Cross-cultural Translation and Technology: Challenges in the Translation of Technical Texts. Istanbul: Bogazici University Press. 2018
3. Kershaw, P. Corpus Linguistics for Translation Studies. Cambridge Scholars Publishing. 2017
4. Nilsen, A. Technical Translation: A Practical Guide. Routledge. 2019
5. Popovic, A. Introduction to Translation Studies. Springer. 2018
6. Saussure, F. Course in General Linguistics. Columbia University Press. 2011
7. Shvidkovsky, S. Legal Translation and Bilingualism. Routledge. 2015
8. Zeng, Y. Corpus-Based Translation Studies: Theory, Methods, and Applications. Springer. 2020–P. 101-109.
9. Yang, Y. The Role of Parallel Corpora in the Development of Machine Translation Systems. Springer. 2016
10. Zare, G. Bagheri, M. Translation Quality Assessment: A Case Study in the Ouzbek-Turk Parallel Corpus. International Journal of Translation and Interpretation Studies, 9(3), 2017–P. 25-42.